

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRZYKRETA WYNOŚĆ: Rocznie rb. 3, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1, 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów w godzinach z wyjątkiem świątecznych od g. 10—2 po poł. Reklamów nadesłanych redakcja nie zwraca.

CENA

6 GROSZY

GENY OGŁOSZEN: Za wiersz pottowy jednoszpaltowy lub jego miejsce Nadstano k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrotogi pokop 25, na 4 kol. po kop. 40. Drobnie ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry ominieli o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kawiarnie i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

O „dumę narodową”.

(polemika).

W artykule pt. „Błędne koło—zagadnienie wychowania narodowego”, zamieszczonym w „Wiadomościach Polskich”, porusza p. J. Grabowski w zajmujący sposób zagadnienie dumy narodowej, jako czynnika wychowawczego.

Główna część rozumowania p. Grabowskiego brzmi:

„Cały spłot warunków politycznych musi być wzięty pod uwagę, gdy się mówi o wychowaniu narodowym danego narodu. Za najcielszą ostoję odrębności narodowej uważany jest język, odmienny od otoczenia obcego.

Kultywowanie języka ojczystego, jego literatury i t. p. uważa można za podstawę wychowania narodowego, dla utrwalenia jednak poczucia odrębności narodowej to — nie wystarczy. Aby wytworzyć silną świadomość tej odrębności, należy wzbudzić poczucie dumy narodowej. Należy wytworzyć w jednostce głębokie przeświadczenie o wielkiej przeszłości historycznej narodu, do którego należy. Należy wzbudzić wiarę w niezniszczalne siły, oraz w wielką misję dziejową narodu.

„Dzieje narodu ojczystego powinny być dla każdego uświadomionego jego członka wspaniałym, wielkim procesem rozwoju, przenikniętym ideą celowości, zmierzającym do umożliwienia narodowi spełnienia jego wielkiego posłannictwa dziejowego.

Losy jego narodu splotać się winny z dziejami ludzkości w ten sposób, że te ostatnie nie mogłyby się zsięcić w całej pełni, gdyby zabrakło czynnika tej miary, jakim jest naród dany.

Dla Francuza jest jasne, że naród jego istnieje po to, by przodować kulturze świata dla Anglika — by panować nad światem. Żydzi z misji historycznej swego narodu uczynili religię.

Każdy naród musi posiadać tak głęboką świadomość wielkich swych celów i wzniosłego swego posłannictwa, aby wszelkie klęski i katastrofy dziejowe mógł uważać za nowe fazy rozwoju, nie mające w niezem zasadniczej linii procesu ewolucji, które celem ostatecznym jest spełnienie określonej misji wszechludzkiej.

„Bez jasnej, wyraźnej linii historycznej dającej się streścić w jednym zdaniu, krótkim, zwięzłym, będącym użytkowym, jeżeli się tak można wyrazić, sensem moralnym naszych dziejów, nie można tworzyć podstaw wychowania narodowego”.

P. Grabowski sądzi, że sensem moralnym naszych dziejów, który należałoby akcentować w wychowaniu, jest nasza historyczna rola

„przedmurza Europy”, przedmurza Zachodu przeciw Wschodowi pisze znany publicysta A. Chołoniewski.

Tu przypominają się jednak pełne gorczy słowa Józefa Szujskiego, że Europa, rozbijając państwo polskie nie uznaje tej naszej misji i tym samym uwolniła nas od niej.

Posłannictwo powyższe, które w praktyce wyraziło się jako państwo we parcie na wschód, odbiło się — jak to w swoim czasie uzasadnił Bobrzyński — fatalnie na naszym rozwoju wewnętrznym, rozcieńczając naszą energię i pośrednio przyczyniło się do upadku całej polskiej budowy państwowej.

Co się tyczy sensu moralnego dziejów naszych, to warto również przypomnieć, że największy wyraził cielec ducha polskiego, Mickiewicz, a obok niego cała plejada wielkich myślicieli (Cieszkowski), poetów (Kraśiński, Słowacki) i historyków (Lelewel i inni) upatrywali ten sens w tem, iż Polska wcześniej i w sposób doskonalszy od innych narodów rozwinęła w swym życiu publicznym ideę wolności politycznej i swobód obywatelskich. Fakt ten uprawnia nas w całej pełni do poczucia dumy narodowej, która jak słusznie zauważa p. Grabowski, może i powinna stać się ważnym czynnikiem wychowawczym.

Wytrzymuje on również kryterjum, jakie stawia p. Grabowski: czy ubytek treści dziejowej danego narodu odbił się w sposób niekorzystny na rozwoju reszty ludzkości.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 9 marca:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. feldmarsz. ks. Leopolda Bawarskiego.

Na całym froncie nic szczególnego.

Front wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa.

Pomiędzy dolinami Uzu a Trotzu wojska nasze wzięły szturmem grzbiet wyżynowy Magiaros ora z silnie oszańcowane sąsiednie stanoiska rosyjskie. 4 oficerów i 600 żołnierzy wzięto do niewoli; nadto zdobyto kilkanaście karabinów maszynowych i wyrzutni min.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Mackensena.

Sytuacja nie uległa zmianie.

Front macedoński.

Nie wydarzyło się nic ważnego.

Zachodni plac boju.

Znów tylko w Szampanji, na szerokim froncie, wzmożła się działalność artylerji; tam gdzie ogień był gęstszy, słychać on przygotowanie do naszych i nieprzyjacielskich wyścigów bojowych. Na zachodzie od

Wytschaete, nasze oddziały szturmujące wtargnęły do stanowisk angielskich i powróciły z nich z 37 jeńcami, 2 karabinami maszynowymi i jedną wyrzutnią min.

W okręgu Sommy dochodziło wielokrotnie do starć pomiędzy oddziałami wywiadowczymi; tam wzięto 15 Anglików do niewoli. W Szampanji, po ogniu huraganowym, natarli Francuzi na zdobyte przez nas w dniu 25 lutego stanowiska na południu od Ripont. Udało im się dotrzeć do pojedynczych ekopów na wzgórzu 185 i w Ferme Champagne; pozatym odparto ich wszędzie. Kontratakami odebraliśmy z powrotem okopy na panującym nad okolicą wzgórzu 186. Położony w dolinie folwark pozostał u nieprzyjaciela. Na lewym brzegu Mozy, skierowali Francuzi wieczorem swe ataki na linje nasze na południowym stoku wzgórza 804; zostali oni odparci. Prowadzone jednocześnie bezskuteczne natarcie w lesie Avoucourt zakończyło się wzięciem przez nas 6 jeńców i karabinu maszynowego bez strat z naszej strony.

W ciągu lutego straciliśmy 24 samoloty. Przeciwnicy nasi na wschodzie, zachodzie i na Bałkanie stracili 91 samolotów. W tej liczbie—37 znajduje się w naszym posiadaniu, 49—jak stwierdzono, zostały zestrzelone po drugiej stronie linii, zaś 5 zmuszono do wylądowania.

Pierwszy generał-kwaternistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIENIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 9 marca:

Wschodni plac boju.

Front generała marszałka polnego v. Mackensena.

Nie zaszło nic godnego uwagi.

Front wojsk gener. pułkownika Arcyksięcia Józefa.

Pomiędzy dolinami Uzu a Czobansyos pułki austriacko-węgierskie, wzmożone oddziałami niemieckimi opanowały szturmami silnie oszańcowane wzgórza graniczne Magyaros. Nieprzyjacieli pozostawił w naszych rękach 4 oficerów i 600 szeregowców i wiele karabinów maszynowych, oraz przyrządów do rzucania min. Na szerególną pochwałę zasługuje pułk piechoty honwedów Nr 10.

Na wschodzie od Gyms zburzono ożatownię rosyjską.

Front wojsk gener.-feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Nie wydarzyło się nic szczególnego.

Włoski teren walk:

Południowo-wschodni plac boju.

Nic nowego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler.

Feldmarszałek-porucznik.

Teatr PARYSKI

We wtorek, dnia 13 marca
1917 roku i dni następnym.

Pierwszy polski obraz imponujący okazalnością, wykonaniem i techniką

125 lat niewoli Polski

Wielkie arcydzieło kinematograficzne w 6 wielkich aktach, odtwarzające tragizmy dziejów ujarzmlonej Polski w okresie 1792—1917 r.

Wykonane przez najwybitniejszych artystów sceny Krakowskiej z udziałem 10,000 osób, prócz walczących **Wojsk Polskich**, austrijackich i rosyjskich.

Kostjmy i rekwizyty oryginalne z muzeum narodowego w Krakowie.

Do obrazu przygrywać będzie zwiększony komplet orkiestry i chór złożony z 15 osób, wykonają utwory narodowe.

Z powodu nadzwyczaj kosztownej dzierżawy obrazu Dyrekcja teatru zmuszoną została ceny miejsc podwyższyć.

Ceny miejsc: Miejsce w łoży 2 m. 40 fen. — Krzesło 1 m. 90 fen. — Galeria 80 fen. Passe partout i bilety ulgowe nie ważne.

Ostatnie wiadomości.

BERLIN. Urzędowo donoszą 10-go marca—rano:

Przy zmianem powietrza na wielu punktach frontu zachodniego działalność bojowa była ożywiona. Liczne walki w powietrzu.

Na wschodzie nie wydarzyło się nic szczególnego.

Walki na Zachodzie.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 9 marca:

Po południu:

Dokonałiśmy nagłego napadu na rowy nieprzyjacielskie pod Quenevillers.

W Argonach, w okolicy Four de Paris, wywołaliśmy wybuch miny i zajęliśmy wyrwę, utworzoną przez wybuch.

Na półn. wschód od Flirey, w lesie Bouches, położonym na północ od St. Mihiel i w okolicy Amerweilleru, Niemcy usiłowali dokonać kilku napadów, ale ogień nasz powstrzymał łatwo nieprzyjaciela, za dając mu straty znaczne.

Poza tem na całym froncie dość spokojnie.

Walki w powietrzu.

Dnia 4 b.m. podoficer Casure zestrzelił szósty samolot, który rozbił się w okolicy Dieppe (Moza).

D. 6 b. m. lotnik nasz uderzył na samolot systemu Rumplera, i stracił go na linjach naszych.

Wieczorem:

Na froncie Verdun baterje nasze skierowały ogień na oddziały nieprzyjacielskie na północnym krańcu lasu Malancourt. Ogień burzący, skierowany na obwarowania niemieckie w lesie Eparges, był skuteczną. W odcinkach Maison de Champagne i Embermenil dość ożywiona walka działowa.

To czego chciał Wilson.

WASZYNGTON 10 | 3. Senat większością 75 głosów przeciwko 3 postanowił, że dyskusja może być zamknięta na żądanie większości %, głosów.

Cesarz Karol w Budapeszcie. **WIEDEN**, 10 | 3. Cesarz wyjechał do Budapesztu w otoczeniu licznej orszaku, wśród którego znajduje się

też minister spraw zagranicznych hr. Czernin. Urzędownie donoszą, że mają tam odbyć się obrady w sprawach zagranicznych. Jak się dowiaduje korespondent, chodzi też o sprawę wyodrębnienia Galicji. Ze narady te odbędą się w Budapeszcie, zamiast sprowadzania polityków węgierskich do Wiednia, dowodzi, jak mylnie były rozsiewane tu pogłoski, jakoby zachwiany był wpływ polityczny Węgier wogóle, a hr. Tiszy w szczególności.

Postawa Chin.

GENEWA, 10 | 3. Agencja Radio donosi z Londynu, że nie przypisują tam żadnej wagi wiadomości, jakoby rząd chiński zdecydował zerwanie stosunków dyplomatycznych z Niemcami. Wątpią tam również, aby gabinet chiński, o ile istotnie powziął tego rodzaju postanowienie, miał zamiar ustąpić wobec oporu prezydenta republiki. Faktem jest, że prezydent republiki chińskiej najzupełniej zgodny jest w poglądzie z prezesem ministrów co do polityki, jaką należy się kierować względem Niemiec.

Uprawdzenie parowca angielskiego przez Niemców.

ROTTERDAM, 10 | 3. Krąży tutaj pogłoska, że storpedowany parowiec angielski „Kopenhagen” został uprawdony przez dwa torpedowce niemieckie do Zeebrügge.

Carson o sytuacji.

LONDYN 10 | 3. Carson wygłosił wczoraj w Londynie przemówienie, w którym omawiał również sprawę wojny podwodnej i wyraził się, iż nie wierzy, by zyskano cośkolwiek tą drogą.

Carson wyraził ufność, iż męstwo narodu angielskiego przetrwa każdą sytuację. Naród powinien mieć ufność do marynarki. Mówca przypuszcza co prawda, że dowód zostanie bardziej jeszcze ograniczony, lecz naród powinien pamiętać o tem, że rząd czyni wszystko, by usuwać wszelkie możliwości wszelkiej niedogodności. Niezależnie od tego, co Niemcy czynią lub będą usiłowali czynić — zakończył Carson — wytrwamy do końca.

Żydzi rosyjscy w Anglii.

BERNO, 10 | 3. W Londynie znajduje się bardzo liczna kolonja żydów rosyjskich, wśród których przeszło 60,000 znajduje się w wieku podo-

wym. Wobec nalegania ludności londyńskiej, która dopatrywała się w ukrywaniu tyłu zdalnych do wojskowej służby obcokrajowców, podczas gdy w Anglii każdy jest obecnie zobowiązany do służby wojskowej, wielkiej niesprawiedliwości, poczyniono ze strony rządu angielskiego pewne propozycje rządowi rosyjskiemu, na podstawie których doszło do zupełnego porozumienia w sprawie zaciągnięcia żydów rosyjskich również do służby wojskowej.

Sprawa irlandzka.

KOLONJA, 10 | 3. Do tutejszych kół katolickich nadeszły z Irlandji wiadomości, że położenie przedstawia się tam bardzo poważnie. Ruch niepodległościowców irlandzkich, których przedstawiciele występują z najostrzejszą opozycją względem dotychczasowych posłów partji nacjonalistycznej irlandzkiej, osiągnęli wielkie powodzenie na południu i na zachodzie Irlandji. Z 28 okręgów wyborczych większość wyborców zwróciła się do posłów w izbie gmin, aby posłowie narodowi złożyli mandat. Żądania tego rodzaju pochodzą zarówno z kół wiejskich jak i miejskich. Duchowieństwo stoi po stronie ruchu niepodległościowego.

Aresztowania w Irlandji.

AMSTERDAM, 10 | 3. Z Londynu donoszą, że według informacji pism irlandzkich, ruch przyjazny dla Anglii zwiększa się coraz bardziej. W Dublinie i Limericku między d. 25 lutego a 2 marca aresztowano 138 irlandczyków.

Tajne posiedzenie parlamentu angielskiego.

LONDYN, 10 | 3. „Daily Telegraph” wyraża przypuszczenie, że parlament angielski odbędzie wkrótce tajne posiedzenie, poświęcone sprawie saloniczkiej.

Następną chorobą Wilsona.

HAGA, 10 | 3. Choroba Wilsona, z powodu której w ciągu szeregu dni prezydent nie będzie mógł zajmować się sprawami państwowymi, poiągnie za sobą odroczenie w zbrojeniu okrętów handlowych.

Ciekawa praca na roli w Anglii

LUGANO, 10 | 3. W całej Anglii rozpoczęto już gorączkową pracę na roli. Na polach widać w nocy lampy acetylenowe w świetle których dokonują się orki. Sprawdzone wielkie liczby bługów mechanicznych.

Obliczono, że przy użyciu bezustannym plugów mechanicznych w ciągu 5 dni i 4 nocy wykonanie można tę samą pracę, co przy pomocy zwykłego pluga, zaprzężonego w konie, w ciągu 56 dni.

Co słyszać nowego?

Skarby w klasztorach rosyjskich.

Podczas dyskusji toczących się niedawno temu w prasie rosyjskiej na temat pożyczki wojennej wspomniano pomiędzy innymi też o tem, że w klasztorach rosyjskich nagromadzono olbrzymie bogactwa w gotówce, wartościowych papierach oraz klejnotach. Pomimo tego klasztory te prawosławne nie spełniają jednak swego obowiązku wojennego wobec państwa i nie zdradzają żadnego prawdziwego patriotyzmu. Przy sposobności warto zastanowić się bliżej nad tematem tym i przytoczyć z ostatniej statystyki, co następuje: Wszystkich prawosławnych klasztorów w Rosji liczą 528, posiadających gotówką przeszło 8000 milionów rubli, a więc prawie 17 miliardów marek.

Rada miasta Verdun odbywa swe posiedzenie w Paryżu.

Rada miasta Verdun zebrała się po raz drugi w Paryżu na obrady. Rozważano oczywiście kwestje natury finansowej.

Jak wynika z obrad, nie miało miasto żadnych dochodów podczas całego czasu oblężenia, natomiast wydatki na utrzymanie władz miejskich i policji były dość znaczne.

Polaczenie morza Bałtyckiego z Węgą.

Jak donoszą z Amsterdamu, rząd rosyjski wykonał plany wielkiej drogi wodnej, mającej łączyć morze Bałtyckie z Węgą. Jak obliczają przewóz towarów drogą tą osiągnie 250 milionów ton, a handel tranzytowy — 17 milj. ton.

Koszty budowy kanału obliczono na 120 milionów rubli.

Japonja przed wyborami.

Należy się liczyć z tym faktem, że podczas obecnego zbrojnego zatargu europejskiego wysunę się na widownię państwa azjatyckie. Główna rola przypadłaby w tym wypadku Japonji. Za tą ewentualnością przemawiają zarówno słabość jej sąsiadów, jak i jej militarna i finansowa potęga.

Decydującymi dla kierunku przyszłej polityki Japonji będą wybory do parlamentu, które mają się odbyć w dniu 7 kwietnia r. b. Do walki wyborczej stają dwa obozy: partja Kausyka, która wraz z partją Kokumin to stworzyły blok opozycyjno-liberalny i partja rządowa Seiyunkai.

Hasłem wyborczym bloku jest usunięcie z rządu Rady Starszych i całkowita odpowiedzialność rządu przed parlamentem.

Niezależnie od rezultatów przyszłych wyborów rząd japoński rozpoczął poważnie zbrojenia morskie i lądowe.

W Tokio otwarto kilka nowych szkół lotniczych wojskowych, których organizację powierzono znanemu pilotowi japońskiemu, Soomisowi.

Żądajcie wszędzie!

„Krótkiej Ujednostajnionej Pismni Polskiej“.

Cena tylko 10 groszy!

Chwila bieżąca.

— Według zapewnień pism japońskich w politycznych kołach chińskich daje się zauważyć znaczna skłonność do zbliżenia się z Japonją.

— Do „Roskiego Słowa“ donoszą, że w całym kraju rozszerzono odąd kompetencje władz wojskowych nawet nad ludnością cywilną.

— Lotnicy francuscy zestrzelili dwa niemieckie aeroplany.

— Na froncie kaukaskim wojsko rosyjskie ściga Turków i walczy pod Tennem.

— W komunikacie angielskim czytamy, że zniszczono 8 samoloty niemieckie, 3 inne uszkodzone i zmuszono do lądowania.

Z Warszawy.

15 milionów dla żydów.

Według dokonanego obliczenia do końca roku zycji tutejsi otrzymali z Ameryki na pomoc dla ofiar wojny, około 15,000,000 rb.

Z Płocka.

Żołd na skarb państwowy.

Oficerowie i legionści Inspektora werbunkowego wojska polskiego w Płocku, postanowili na swój żołd nałożyć dobrowolny 5-cie procentowy podatek na rzecz skarbu państwa polskiego.

Tak więc potrąca się kapitanowi 22 marki, młodszemu oficerowi 11 mk. z ich gaty. Legionści płacą co dekadę sierżant szef mk. 1.60, sierżant mk. 1.08, plutonowy 98 fen., sekcjny 70 fen., starszy żołnierz i legionista 30 fen.

W miesiącu lutym podatek ten wyniósł kwotę 269 mk. 79 fen., którą odesłano Departamentowi skarbowemu Rady Stanu.

Z Włoszczowy.

Rada miejska.

Członkami Rady miejskiej mianowano 16 chrześcijan i 8 żydów; ławnikami magistratu 2 chrześcijan i 2 żydów.

Rozkład pociągów.

do Warszawy.

Pośp. 1 m. 19 n., — Osob. 9 m. 28 rano, — Pośp. 12 m. 47 po poł., — Osob. 9 m. 8 w.

do Katowic.

Pośp. 4 m. 5 n., — Osob. 7 m. 6 r. i 10 m. 84 r., — Pośp. 11 m. 55 r., — Osob. 5 m. 19 pp. 9 m. 41 w.

do Bieżunia.

(Pociąg szkolny) g. 2 m. 50 po poł.

do Herbów.

Osob.: 5 m. 38 r., — 1 m. 55 po poł., — 6 m. 55 w.

do Kielec.

Osob. 8 m. 10 po połud.

Organizacja — to nasza siła!

Aktualne wydawnictwo.

„Krótkiej Ujednostajnionej Pismni Polska“ wydana jest na zasadzie przepi-

sów, uchwalonych przez Ak. Umiejtności i Departament Oświaty przy Tymczasowej Radzie Stanu.

Cena wydawnictwa tylko 10 groszy. Do nabycia we wszystkich księgarniach, skład główny w Administracji „Gońca Częstochowskiego“.

KRONIKA

Z okazji imienin.

Ku uczczeniu działalności Józefa Piłsudskiego, grono osób z posród inteligencji miejscowej urządza w dniu Jego imienin (19 bm.) wieczornicę.

Adres Macierzy do Rady Stanu.

Zarząd I Koła Polskiej Macierzy Szkolnej uchwalił wysłać do Tymczasowej Rady Stanu odpowiedni adres z okazji powstania przy T. R. S. Departamentu Oświaty i w tym celu za pośrednictwem naszego „Gońca“ komunikuje, że kto z pp. członków naszego Koła życzyby sobie adres ten podpisać — raczy zgłosić się do sekretarza zarządu p. Feliksa Dobruckiego.

Dzisiejszy wieczór towarzyski.

Dziś, w niedzielę 11 bm. o godz. 6 po poł. w lokalu Stow. Kupców Polskich, odbędzie się wieczór towarzyski, dla członków koła pracujących nad rozwojem przem. i handlu, rodzin członków i wprowadzonych gości.

Program wieczornicy bardzo urozmaicony i interesujący.

Dzisiejsze zebranie Towarz. Ogrodniczego.

Dziś, w niedzielę 11 marca o g. 3 po poł. w lokalu Stow. Rzem. Przem. ul. Panny Marji N° 9, odbędzie się miesięczne ogólne zebranie Częstoch. Tow. Ogrodn. porządek dzienny, którego będzie następujący:

- 1) Zagajenie zebrania,
- 2) odczytanie protokołu z ostatniego zebrania,
- 3) sprawozdanie p. Kurka ze zjazdu ogrodników w Warszawie,
- 4) pogadanka prof. Fidlera o prowadzeniu gospodarstw rolnych w Danji,
- 5) pogadanka prezesa p. Jastrzębskiego o czyszczeniu drzew owocowych,
- 6) sprawa utworzenia kasy pogrzebowej dla członków,
- 7) wolne wnioski.

Na zakończenie rozlosowanie kwiatów doniczkowych ofiarowanych przez p. Jastrzębskiego, i nasion ofiarowanych przez pp. J. Kurka i J. Dziwińskiego.

Członkowie proszeni są o liczne i punktualne przybycie, jak również i osoby interesujące się ogrodnictwem.

Uwaga: Stowarzyszonych uprasza się o wpłacanie składek, i jednanie nowych członków, których się zaraz zapisuje na kandydatów.

2 dnia wczorajszego.

W dniu wczorajszym przypadało czterdziestu męczenników, z którym to dniem „mądrość narodu“ łączy przepowiednie, co do pogody. Podobno, jaka jest pogoda w dniu tym, taką jest też w ciągu dalszych dni trzydziestu dziesięciu.

Dzień wczorajszy nasuwa przykre prognozyki na przyszłość dni najbliższych.

Oto niemal od poranka do wieczora, duże płaty śniegu pokrywały Częstochowę coraz grubszą warstwą białego puchu, który o ileby miał padać aż dni 40 może nas dosłownie zasypiał!

Jedną tylko jest już pociecha, że znęcający się nad nami, jak nikt dotychczas, groźny pan — mroź, po przeszło 60-ciu dniach pobytu u nas zdecydował zdaje się wreszcie ewakuować się w strony bardziej zimne.

Szczęśliwej podróży, jedź i nie wracaj do nas!

Średowy benefis J. Baranowskiego.

W dniu 14 b. m. w teatrze „Odeon” odbędzie się wieczór benefisowy p. J. Baranowskiego, któremu często chowaniec zawdzięcza wiele podniosłych i prawdziwie artystycznych chwil, spędzonych w tym sympatycznych teatrzyku.

Program wieczoru zapowiada się wspaniale, gdyż utalentowany artysta przygotował na wieczór ten cały szereg pięknych pieśni.

Sądymy, że Częstochowa cała naznaczy sobie w ten dzień rendez-vous w Odeonie.

Jak się dowiadujemy bilety na powyższy benefis są już w sprzedaży w sklepie B-oi Grochowskich i cieszą się dużą frekwencją, a więc kto pragnie być na benefisie, radzi mu spieszyć się z nabyciem biletu.

Br. Huberman w Częstochowie.

Prawdziwa uczta artystyczna oczekuje muzykalne sfery naszego miasta. Oto jeden z najstynniejszych skrzypków współczesnych, Bronisław Huberman przybędzie wkrótce do Częstochowy, aby wystąpić z własnym koncertem.

Zamówienia na bilety przyjmuje księgarnia F. Rolnickiego.

Z Polskiego Tow. Krajoznawczego.

W sobotę d. 17 b. m. o g. 6 i pół wieczorem w lokalu gimn. T. O. S. odbędzie się pogadanka urządzona staraniem Zarządu miejscowego Oddziału P. T. K., którą wypowie p. J. Prąffer na temat „Tajemnice morza”. Wejście dla wszystkich 10 kop.

O liczny udział, szczególnie pp. członków, Zarząd prosi usilnie.

Zastój w handlu.

Właściciele sklepów z lokaliowemi towarami i galanterją strasznie narzekają na brak zbytu towarów wlozennych, w które pomimo trudności przewozowych zaopatrzili swe sklepy. Wynikiem takiego stanu rzeczy jest ogólny brak gotówki i wysokie ceny na wszelkiego rodzaju towary.

Sztuka w szkole.

Brak swojskiej sztuki spostrzeżono już dawno, a środki w celu wniesienia swojskich pierwiastków do t. zw. sztuki stosowanej wprowadzano rozmaite z rozmaitym też skutkiem.

Dzisiaj w chwili odradzania się państwowości polskiej przy jedno czesnym odbudowywaniu srebrów politycznych, należy odbudowywać wieś i miasto polskie, a także podkreślić własną indywidualność w wyrobach codziennej natury. Aby w drobnej chociaż części przyczynić się do rozbudzenia pomysłowości twórczej w tym względzie, Zarząd Gimnazjum T. O. S. im. H. Sienkiewicza urządził konkurs wśród swych uczniów na projekt okładki dla książki historycznej, przyrodniczej i geograficznej.

Złożono przeszło 60 prac. Naturalnie nie można doszukiwać się w nich prawdziwych dzieł sztuki. Są to bowiem prace uczniów szkoły

średniej ogólnokształcącej, o kierunku filologicznym.

Nie zależnie jednak od tego widać pewną pomysłowość wśród niektórych projektów i staranne wykonanie, albo też smak w doborze wzorów.

Dodatnie owe pierwiastki zawdzięczać należy kierownictwu artysty malarza prof. Mariana Zaremskiego, który przedewszystkiem stara się podnieść wśród uczniów samodzielną kulturę artystyczną.

Sąd złożony z grona profesorów gimnazjum, wyróżnił 8 prace za pewną samodzielność w kompozycji i 3 za smak w doborze wzorów, a także za dobre wykonanie techniczne.

Do pierwszej kategorii należą prace: Cybulskiego ucz. kl. VI, Ciechanowickiego Ign. ucz. kl. V (okładki do historii) i Kifrana ucz. kl. III (okładka do geografii). Z drugiej kategorii projektów wyróżniono dwie okładki do historii polskiej Bohdana Nowaka ucz. kl. VI i Zawadzkiego kl. III (okładka do zoologii).

Na ferie świąt Wielkanocnych projektuje się nowy konkurs, o szerszym nieco zakresie.

Sprawozdanie Der. Pem. dla dziatwy szkolnej przy R. O. m. Cz.

W lutym br. dla 72 szkół, ochron i kompletów popołudniowych wydano porcji kawy z chlebem 15210. Użyto puszek mleka — 507, kawy tuntów—98, z tego dla Klubu Gaze ciarzy 405 porcji.

Kawiarnie D. P. dla D. S. pokrępiją ciepłą szklanką kawy i ówiartką chleba około 800 biednych dzieci. Jest to w porównaniu z potrzebami istotnymi kropla, mamy tedy nadzieję, że społeczeństwo nie pożałuje w dalszym ciągu ofiar na ten cel zbożny.

Mąka pszenna.

Jak donoszą pisma warszawskie, wskutek rozpoczętych starań władze zgodziły się w zasadzie na przeznaczenie dla ludności chrześcijańskiej po 1 funcie mąki pszennej na osobę na Wielkanoc.

O „Wiedzę robotniczą“.

W jednym z ostatnich numerów „Przegl. Porannego” spotkaliśmy się z zarzutem, jakoby podana niedawno przez nas notatka p. t. „Wiedza robotnicza” okazała się nieprawdziwą.

Otóż oskarżenia, skierowane przeciwko nam, są niestuzne wobec tego, że wiadomość tę powtórzyliśmy za „Iskrą” sosnowiecką.

Surogaty herbaty.

W ostatnich czasach w handlu rozpowszechniła się sprzedaż różnego rodzaju surogatów herbaty w postaci barwniej esencji.

Fabrykaty takie nie posiadają składników odżywczych i fabrykowane są z różnych chemikalji szkodliwych. Ponieważ handel tego rodzaju preparatami jest zwykłym oszustwem przete urząd zdrowia publicznego w Warszawie po porozumieniu z prezydium policji uchwalił zabronić sprzedaży podobnych surogatów, które będą konfiskowane.

Ulgi dla studentów w „Odeonie“.

Właściciel teatru „Odeon” p. Krzemiański zawiadamia, że studentów wyższych uczelni naszych korzytają z 60 proc. ulgi przy kupnie biletów do powyższego teatru.

Olej z pestek ed cytryn i pomarańczy.

W szkołach niemieckich zalecono uczniom zbieranie pestek z cytryn i pomarańczy, gdyż z pestek cytryn wytłacza się 25 proc. oleju, który jest doskonałym podobno do jedzenia.

Podobne zbiory w roku zeszłym dały doskonałe rezultaty.

125 lat niewoli Polski.

Pod tym tytułem w teatrze Paryskim począwszy od wtorku 13 b. m. demonstrowany będzie głośny obraz odciszający się ogromnym powodzeniem w stolicy, a o którym „Kur. Warsz.” pisze co następuje:

„Obraz rozgrywa się na tle dwu epok, powstania Kościuszkowskiego, oraz tworzenia Legionów z początkiem wojny obecnej.

Na tym tle rozwinięto w zakresie reżyserskim i dekoracyjnym dużo pomysłowości: obrazy takie jak poświęcenie szabli Kościuszki, przysięga na rynku krakowskim — z pierwszej epoki, oraz zdobycia Przemysła przez Legiony — z epoki bieżącej ze świetnie udaną walką artylerji — sprawiają wrażenie istotnie niepospólnie.

W wykonaniu obrazu biorą udział tysiączne trupy z artystami teatru krakowskiego na czele“.

Dyrekcja teatru Paryskiego przygotowuje do powyższego obrazu specjalną ilustrację muzyczną, oraz chóry.

O kaszę.

Od jakiegoś czasu sklepy Komitetu żywnościowego nie sprzedają kaszy jaglanej. Wobec braku kartofli brak kaszy dotkliwie się daje we znaki mieszkańcom.

Kto da więcej?

W administracji naszego „Gońca” jest do nabycia piękny, stary roboty złoty pierścionek upiękuszony kamieniami, za który dają rb. 44.50

Pierścionek powyższy został ofiarowany na Tow. opieki nad bezdomnymi dziećmi.

Kto da więcej?

Zaniechanie elegancji.

Krawcy częstochowscy skarżą się na wielce niepomysławy sezon obecny. Zwykle o tej porze wszystkie pracownie krawieckie zawałone były zamówieniami, obecnie nie spostrzega się tego ruchu, zwłaszcza krawcy przygotowujący odzież droższą i wykwintniejszą odozwają brak zamówień. Natomiast krawcy, wyrabiający odzież tańszą, mniej elegancką, mają względnie sporo zamówień, w tem duże „nicówki”. Widać z tego, że częstochowianie mniej liczą się obecnie ze względami mody i elegancji, niż w czasach normalnych. Natomiast nie można powiedzieć tego o częstochowiankach, a przynajmniej o większości pośród nich.

Potrzeba robotników.

Biuro Giełdy Pracy przy R. O. m. Częstochowy za naszym pośrednictwem ogłasza, że potrzeba robotników do kopalń w kraju.

Chętni do wyjazdu mogą się zgłaszać natychmiast do biura Giełdy pracy, ul. Staszica 3 od godz. 9 r. do 1 p. po.

Czytelnia i biblioteka Macieja.

W domu Nr. 61 przy ul. Ogrodowej, otwarta jest czytelnia i biblioteka im. Henryka Sienkiewicza — dla sfer rzemieślniczo-robotniczych.

Czytelnia czynna jest codziennie, biblioteka zaś, we wtorki, czwartki

ki i soboty, od godz. 6 do 8 wieczorem.

Sprzedż węgla.

Miejska Deputacja żywnościowa podaje do wiadomości, że z powodu podwyższonej cen; od dnia 6 b. m. ustanowione zostały następujące ceny na węgiel w detalicznej sprzedaży:

węgiel gruby	mk. 4.40	za korzec
kostka I	4.40	„
„ II	4.40	„
orzech I	4.00	„
„ II	3.80	„

Loko nasze składy.

Natomiast obniżoną zostaje od d. 6 b. m. cena węgla brunatnego na mk. 8.00 za korzec i cena drzewa opałowego na 80 fenigów za pudr również loko nasz skład.

Węgiel po powyższych cenach sprzedają składy detaliczne Deputacji w miarę posiadania tegoż.

Sprzedż marchwi.

Miejska Deputacja żywnościowa sprowadziła marchew, którą po przyjeździe sprzedaje się, jak dotychczas, od d. 8 b. m. w biurach okręgowych rozdawnictwa karty chlebowej po cenie 8 fenigów za funt.

Marchew ta jest zmarznęta, ra dają się jednak po powinnem oddaniu w zimnej wodzie do spożycia.

Na zasadzie wykupionych kwitów marchew wydaje się w składach Deputacji przy fabryce Peltzerów za kartkami A—B serji XI ej, od godz. 9 ej rano do 4 ej po południu.

Prócz tego w składach przy fabryce Peltzerów sprzedawaną będzie marchew wybrakowana po cenie 4 fenig. za funt bez kartek i bez ograniczenia ilości.

Rozrywki niedzielne.

Szarady i zagadki.

1.

Pierwsza grecka litera, drugie nuta śpiewu,
Wszystko bywa na scenie, lub służy do gniwu.

2.

Pierwsze jest wrzątek, drugie spółgłoska,
Nie wiele większe jak dobra włoska.
Jednak się w dziejach wykreślił nie da,
Bo tam Czarnecki zbił dobrze Szweda.

3.

Kto w Częstochowie odznacza się największą niegościnnością?

4.

Kto mówi wszystkimi językami?

5.

I tak i wspak jedno znacze,
Raz tylko byłem na ziemi,
By zamienić radość w piasze,
I ludzi zrobić lepszymi.

6.

Z królów polskich który
Był z drzewa i skóry?

7.

Com jest? — rzecz.
Gdy tak, to i ciecz,—
A zaś wspak
C'arny ptak.

8.

Zwierzem nie jestem a dano mi rogi,
Ni wół, ni kozieł, bo mam cztery nogi.

9.

Którą drogą nikt jeszcze nie jechał?

10.

Co jest czarniejsze od kruka?

Trafne rozwiązania należy nadsy-

łać na pocztówkach do skrzynki redakcji „Gońca” ul. Panny Marji 88.

Za nadesłanie największej liczby rozwiązań wyznacza się nagroda drogą losowania. W dziale „Rozrywek niedzielnych” umieszczać będziemy również wszelkie szarady, zagadki, łogogrywy itp. nadsyłane nam przez czytelników.

Gospodarze ze wsi Małusy Wielkie złożyli 1917 r. następujące ofiary.

Jaksander Marjanna rb. 1, Calus Stanisław 4 korony, Calus Ludwik 2 korony, Kuteran Jan 50 kop., Gajda Antoni 50 kop., Zymek Jan (właściciel sklepu) 50 kop., Knysak Jan 30 kop., Łukasik Marcin 2 korony, Łukasik Jan 2 korony, Biss Józef 30 kop., Sypek Paweł 20 kop., i 1 koronę, Małolepszy Wincenty 10 kop., Bendoch Antonina (z Sieleca) 40 kop., Kowalczyk Tomasz 30 kop., Mermer Agnieszka 15 kop., Kowalska Lucyna 11 kop., Wosik Ignacy 10 kop., Dziurkowski Antoni 20 kop., Nocuń Walenty 30 kop., Calus Kazimierz 30 kop., Jura Walenty 5 kop., Knysak Antonina 15 kop., Kalota Stanisław 15 kop., Małolepszy Jakób 30 kop., Bajor Szymon rb. 1, Mermer Sebastian 20 kop., Mermer Jan rb. 1, Gajos Agnieszka rb. 1, Gajos Józef (kował) rb. 1, Pichliński Stefan (Sołtys) rb. 2, Rozpondek Franciszek 2 korony i 2 hal., Miarka Andrzej 1 korona i 2 hal., Stuczyński Józef 35 kop., Nocuń Józef (ojciec) rb. 1 50 kop., Nocuń Józef (syn) rb. 1, Nocuń Władysław rb. 1, Strączyński Jan rb. 1.50 kop., Hozyłek Błażej 2 korony, Kluźniak Tomasz 2 korony, Zak Paweł 20 kop., Kowalczyk Maciej 10 kop., Sztoner Benedykt rb. 1, Wawrzyński Andrzej 50 kop., Śpiewak Piotr 15 kop., Kowalczyk Julian 50 kop., Gołdy Franciszek 2 korony, Nowak Andrzej 10 kop., Turek Marjanna 1 koronę, Berdys Kazimierz 2 korony, Berdys Władysław 2 korony, Gerreth Władysław rb. 1.

Służba dworska w Małusach Wielkich.

Kupa Józef (ogrodnik) 25 kop., Boczek Franciszek (stelmach) rb. 1, Miszczyk Wojciech 20 kop., Wypych Piotr 30 kop., Fertacz Michał (stelmach) 10 kop., Drożdżyński Jan 20 kop., Leśniak Jan 25 kop., Wypych Francis 20 kop., Morel Jan 50 kop., Maj Marcin 50 kop., Kalotówna Franciszka

50 kop., Sobczyk Janina 50 kop., Wasik Antoni 30 kop., Morel Józef 2 korony, Herbuś Marianna rb. 1, Jaskółta Franciszek 50 kop., Binek Franciszek 40 kop., Wypych Józef 50 kop., Kalota Mikołaj 50 kop., Wypych Wincenty 15 kop., Jaskółta Franciszek kop. 10.

Oficjaliści w Małusach Wielkich.

Kowalski Franciszek rb. 5, Złotkowska Ludwika rb. 3, Bzdawka Maksymilian rb. 1, Bzdawka Józefa rb. 1, Bzdawka Bolesława rb. 1, Marychna i Stefcio Kałuscy rb. 2, Lebkowski Tadeusz rb. 1, Bożyński Tadeusz 50 kop., Karwowski Czesław rb. 1, Miesz-kowska Marja (ochroniarka) rb. 2, Dzieci z ochronki Dworskiej rb. 1.55 kop. 20 hal. Właściciel Małus wielkich Steinhagen rb. 12. Razem rb. 60 k. 1, kor. 27, hal. 20, kwit 106.

Stanisław RUMSZEWICZ
adwokat przysięgły
w Częstochowie ul. Piękna (dawnej Cerkiewna) № 4 (pierwsze piętro nad b. biurem adresowem).
Przyjmuje od 2—3 po poł.

Potrzebny stróż bezdzietny ul. Panny Marji Nr. 50 pensja rb. 12. Wymagane dobre świadectwa 139—

Sprzedam 2 kredensy, 3 stoły, krzesła, łóżka dębowe, 4 lustra, 2 biurka, Wiad. ul. Panny Marji Nr. 19 wejście z bramy 140—

Buchalter z praktyką poszukuje zajęcia na godzinny, udziela również lekcji. Wiadomość jasnohorska Nr. 10 m. 16 Utracki. 141—

Wydzierżawie dom z ogrodem na drodze do Zająca Piernikarska 135—

Do wynajęcia 3 pokoje przedpokój i kuchnia na parterze w każdym czasie Wiad. ul. Szkolna Nr. 21 u rządu domu. 122—

Skradziono kwit lombardu kasy Pożyczkowej Oszczędnościowej Nr. 26618 i kontrakt na budki z wodą sodową podpisany przez p. Niemierko 142—

Kupuje i sprzedaje meble, pianina i wszelkie sprzęty domowe ul. Panny Marji Nr. 19 wejście z bramy 139—

Sacharynę
D-ra Fahlberga sprzedaje Fabryka wód gazowych ul. Dojazd Nr. 11 Naprzeciwko stacji kolejowej 020

KUPUJCIE!
Kaszę Owsianą
Mączkę Owsianą
Kakao Owsiane
Kawę Słodową
Adama Branickiego
w Sosnowcu
które są w obecnych czasach najniezbędniejszymi codziennymi produktami spożywczymi
Ceny fabryczne.
polecają Dzierżawoy
J. Proskurowski i S-ka
[Sklep fabryczny
Częstochowa, ul. P. Maryi 15 89.

Dnia 17-go Marca 1917 roku, w Sali Straży Ogniowej odbędzie się
KONCERT
prof. **Zygmunta Szwarcensteina**
skrzypka
z łaskawym współudziałem D-ra JANA PLESSA z Wiednia.
Początek punktualnie o godzinie 7-ej i pół wieczorem.
Bilety do nabycia w Cukierni W-go Jackowskiego.

Teatr „PARYSKI” ul. P. Marji 19.

Program od piątku 9-go do poniedziałku dnia 12-go Marca 1917 roku.

w Ciemną noc

Wzruszający dramat w 4-ch wielkich częściach

PORT WOLENDAM w HOLANDJI (zdjęcie z natury)

Maks Linder rekrutem (bardzo komiczne)

Nowości

Na scenie

Nowości

Uprorowadzenie 10-ciu Więźniów z Pawiaka

Tragi-komedja w 1 akcie ze sztuki **Ostoi Sulnickiego** (10 z Pawiaka) z roku 1906. —

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od piątku 9-go do wtorku 19-go Marca 1917 roku.

Tajemniczy przestępca

Znakomity, pod względem treści i wykonania, dramat sensacyjny w 5-ciu aktach.

Niezwykłe ćwiczenia akrobatyczne. (Zdjęcie z natury)

Maks uczy Tango w Berlinie Jedna z najlepszych komedji niezapomnianego **MAKSA LINDERA.** (Nowy egzemplarz.)

Nowości

NA SCENIE

Nowości

PIOSENKI TYROLSKIE

Operetka w 1-ym akcie Koschata.

Uwaga: Teatr ogrzany.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem b. Al. Salzberga. Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Teatr PARYSKI — W środę dnia 11-go Kwietnia o godz. 8-jej wiecz. r.

JEDYNY

WIELKI KONCERT

BRONISŁAWA

HUBERMANA

wszechświatowej sławy **skrzypka-wirtuoza**

Program: Mendelssohn, Koncert skrzypcowy. E-moll. Bach J. S. Chaconne. Beethoven, Romanze G-dur. Chopin, Nokturn op. 27 № 2 Wieniawski, Capriccio Valse. Zarzycki Mazurek.

Bilety od 70 kop. do Rbl. 3.50 kop. oraz łożo po Rb. 10 w księgarni T. Roitnickiego, a w dzień koncertu w kasie teatru.

Dla Krów

Wakcyryna

Bardzo skuteczny środek dla **krów zdrowych** znany i stosowany oddawna za granicą jako

- 1) wzmacniający organy trawienia,
- 2) wpływający na apetyt,
- 3) ogólny wygląd i
- 4) jakość i ilość dobrego mleka.

Dodawajcie do paszy krowom Wakcyrynę. Żądać w aptekach, składach aptecz., kooperatywach, spółk. roln. i sklepach kolonjalnych.

Główny skład: Apteka Wągrowskich i Kadeoza, Warszawa, Chłodna 16.

Naczynia kuchenne wyroby blaszanne towary żelazne

połącza W. Nowicki dawniej W. Stajewski ul. P. Maryi 38.

Do wynajęcia pokoje pojedyncze b. tanio Wład Szkolna 21 u rządoy domu 121-

150 rubli nagrody kto wykryje oszkowitę krądzęś popełnioną przy ulicy Pięknej № 17 w mieszkaniu Paroskiewicza zameldować w Redakcji 119-

Księgarnia **Gebethnera i Wolffa** ul. Zgoda 12 w Warszawie poleca dzieła pedagogiczne **Reussnera** do bardzo przedkłej i najłatwiejszej nauki

Języków Obcych w Szkole i Domu bezpłatnie bo bez nauczyciela, z objaśnieniem wymowy i kluczem pod tytułem.

AMOUCEK! Polsko-Niemiecki kurs wstępny (Elementarz) 66 kop. 6, 16, 32, 60; kurs I-szy k. 1.20; kurs II-gi 1.80. **Rusko-Niemiecki** po k. 5, 12, 24, 40 i 2.20 **Polsko-Francuski** kurs I-szy kop. 1.20; kurs II gi k. 3.20. **Polsko-Angielski** kurs I-szy k. 75; kurs II-gi k. 1.20. **Polsko-Ruski Elementarz** po k. 5, 12, 24 i 40; kurs I-szy k. 1.40. 012

"Kawa Zdrowia" przygotowana wprost do użytku, zamieszana według metody ks. Kneippa. Cena detaliczna: 1 & paczka 50 kop. /, & paczka 40 kop

MIELONA KAWA ZDROWIA
GZESTOCHOWSKA ELEKTRYCZNA FABRYKA PALENIA KAWY
MOKKA KAWA
DOM IMPORTOWY PIOTROWSKI & SMIGRODZKI
GZESTOCHOWA, UL. P. MARYI 24, TEL. 470

Krawiecka pracownia garderoby miękiej **W. Matczyńskiego**

w Częstochowie, ul. Panny Maryi № 50. Poleca Sz. Panom swój skład gotowych ubrań jako to: Palta, garnitury marynarkowe spodnie Specjalny dział ubrań uczniowskich dla wszystkich szkół i klas. Na czasie!!! Pracownia uskutecznia wszystkie przeróbki, reperacje, czyści i odświeża wszelką garderobę szybko i po umiar. cenach.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p.p. Panie od 12-1 po południu.

Kupię kasę ogniotrawną używaną. Oferty w Adm. „Gońca” sub C. L. 123-

Potrzebny stróż Szkolna № 15.

Potrzeba do 500 rb. hipoteka dobra, dom duży bez Towarzystwa. Oferty w Gońcu sub. K. Z. 34-

Potrzebny osiadlnik szewski, Rynek Wieluński 44 J. Jung. 110-

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej. przyjmowanie codziennie od 9-1 i od 3-7 wieczorem.